

Erindringerne indvirkning på mennesket.

Hvilken indflydelse har erindringer på mennesket? Man kan vel i virkeligheden ikke nærme sig et fyldestgørende svar på, hvor essentielt det at erindre er for os mennesker? For mig er erindringer fantasifulde, men ægte, identitetsskabende, men sommetider nedbrydende. De kan sy bånd mellem mennesker, men samtidigt være en saks, der fraspalter menneskelige relationer. De er gode og dårlige, på en og samme tid. Men allervigtigst udgør de fundamentet for vores fortid, idet vi uden dem ikke ville kunne huske vores egen livshistorie. Men hvordan opfatter vi vores livshistorier?

I Dan Turrells erindringsessay, "*De første år*", kommenterer han netop på, hvordan han opfatter sine tidligste erindringer som uklare og fragmenterede, som om han kun ser små kameraklip af sin fortid. Har alle sådanne utydelige billeder inde i hovedet, når de tænker tilbage på deres fjerne minder, eller er det lige så subjektivt som vores livsoplevelser?

Dette perspektiv på erindringer og deres måske subjektive karakter får mig til at reflektere over mine egne tidligste barndoms minder. De udspillede sig i Lundgaardsparken nr. 100 i Struer. Jeg husker mit barndomshjem som et imponerende etplanshus med murstensvægge i varme, brunrøde nuancer, og med en have så frodig, at det lignede en paradishave. Det var, som om tiden stod stille i dette hus, der tidligere var ejet af mine oldeforældre, og det bar en ældgammel charme i hver sin afkrog. Indenfor var det som at træde ind i en anden æra med talrige brunlige møbler, der bidrog til, at huset, trods sine over 100 kvadratmeter, fremstod lille, og de gav følelsen af en intim og hyggelig atmosfære. Der var en stor overflod af møbler og nipsgenstande, og ens øjne kunne gå på opdagelse og finde bølgede sølvlysestager og tårnevis af bøger, der indeholdt andres livserindringer.

Det var mit hjem. Jeg erindrer, at jeg elskede at sidde ved vores ildsted og betragte flammerne flakke lystigt. Samtidig nød jeg lugten af røg, lyden af flammerne, der knitrede, og følelsen af varmen, som strøg mine kinder. Jeg husker det som et trygt sted, hvor jeg kunne lege og lade fantasien danse frit omkring. For mig er og vil huset altid være et skrin af dyrebare, men overfladiske, fragmenterede erindringer: Jeg sidder på et blødt, varmgråt gulvtæppe, jeg holder en togskinne i hånden, jeg har bygget en togbane sammen med mine forældre. Min mor, en smuk, brunhåret kvinde med blå øjne tegner en kattenæse for at færdiggøre mit fastelavnslook. Jeg befinder mig i vores lille stue, i et hjørne, gyngende på en brun gyngestol. Jeg klamrer mig til de polerede træhåndtag og griner. Jeg mærker glæden boble som en behagelig varme i kroppen, når jeg ubesværet holder min lillesøster, der er så blød og let som en skumfidus. Jeg sidder med en gigantisk, tung slikskål, som dufter sødt. Jeg husker far med hår på hovedet og smilerynker omkring

de grønne øjne, når jeg genert gemmer mig bag dem, når familien kommer forbi til fødselsdag. Mig, der nynner, mens jeg spiser chilirejer. Min farmor og farfar, som har lavet påskejagt. Dette er blot få af mange livoplevelser, huset minder mig om, da de netop er skabt der.

Men selv mine barndomserindringer er vage og udviskede, som om de kun eksisterer som fragmenter af fortiden. Dette fører mig til spørgsmålet om, hvorvidt mine minder kun er bevaret takket være fotografier. Jeg har personligt aldrig været den største fortæller for, at man skal tage billeder af alt, man fortæller sig. Måske fordi jeg har været naiv og stædig og ikke har villet indse, at jeg ikke kommer til at huske alle de oplevelser, jeg har haft? Måske er folk så hurtige til at trykke på telefonen og fastfryse tiden i et kamera, fordi det er en realitet, at nogle minder netop går i glemmebogen, medmindre man når at gemme dem i fotoalbummet?

Ligesom vores hus gennem tidens løb blev renoveret, blev mine minder også forvandlet, og dette antager jeg, gælder for resten af menneskeheden også? Den gamle stil, med brunlige nuancer, finurlige mønstre og en overflod af møbler blev med tidens løb erstattet af en ny, minimalistisk renlighed fyldt med blanke kanter og hvide vægge. I Dan Turrels erindringsessay beskriver han billedligt, hvordan han også oplever sine erindringer som usammenhængende og foranderlige.

Dette minder mig om, hvordan jeg selv opfatter minder. For mig er det at *erindre* som at samle et fortidigt puslespil, hvor, jo længere man venter, jo flere brikker opstår der, og jo sværere er det at finde mønstrene og afsløre det *store* billede. Måske er det en uundgåelig del af vores rejse at forsøge at sammensætte puslespilsbrikkerne i vores liv, ligesom den franske forfatter Annie Ernaux gjorde det i sit autofiktive mesterværk "*Årene*"? Ved at dykke ned i sine barndomsfotografier formåede hun at samle de fragmenter, der udgjorde hendes identitet, og skabe et komplet billede af sin barndom. Så måske burde vi alle sætte os ned og dykke ned i vores egen fortid og historie?

Jeg har dog altid undret mig over, hvorfor det ikke er muligt at huske alt, man oplever. Men er det virkelig fordelagtigt af memorere alt? Biologisk set giver det vel mening at glemme, siden vores hjerne frasorterer erindringer, som den ikke opfatter som betydningsfulde. Vi husker derimod ting, der skaber stærke nerveforbindelser, typisk gennem f.eks. overraskelser og andet emotionelt stimuli. Det er sikkert derfor, man ofte husker de store begivenheder i livet og de ting, man har en stor følelsesmæssig tilkobling til? Glemsel fungerer som en forsvarsmekanisme, der afholder os fra overbelastning af indtryk, og hvis man huskede alt, ville det vel føles som at være fanget i fortiden? Så måske er glemsel ikke den store forbryder, som man potentielt kunne tro, da den blandt andet laver plads til nytænkning, siden man ikke er fastlåst i et bestemt tankemønster?

På skyggesiden bekymrer glemsel mig også, for glemmer jeg, risikerer jeg så også at glemme, hvem jeg er? Er vores identitet ikke uløseligt forbundet med vores erindringer? Er erindringer ikke nøglen til vores selvforståelse og identitetsdannelse? Uden erindringer ville vi ikke have hverken fjender eller venner, vi ville ikke have en identitet eller søge efter en, vi ville ikke mindes kærlighed eller vrede. Vi ville aldrig kunne udvikle os på et intellektuelt og følelsesmæssigt plan. Alt ville være ligegyldigt og meningsløst.

Så selvom det at glemme afholder en fra at være fanget i fortiden og huske dårlige minder, er hukommelsen også betydningsfuld for at forstå sin historie. Ved at se tilbage på tidligere opførsler og handlemåder kan man ofte lære meget om sig selv og endda forbedre sig i fremtiden, hvis man blot giver en ekstra tanke til tidligere fejl.

Det er nok også grunden til, jeg og mange andre skriver dagbøger? Fordi vi ønsker at huske, hvordan vi var dengang, og for bedre at forstå hvem vi er i dag? Men ligesom dagbøger er subjektive, er vores minder det også. Derfor har jeg til tider behov for noget objektivt og håndgribeligt. Det er her, jeg værdsætter vores ikke-renoverede badeværelse så højt. Det er mit yndlingsrum, fordi det netop bevarer mine barndoms minder, så de ikke føles så fjerne, som min hukommelse gør dem. Det er på en måde et bevis for, at de engang var her - mine minder, mine fortidige livsfaser. Det er måske netop derfor, jeg elsker det rum? Det er bevaret præcis som *dengang*. Dengang, jeg tog mit første skridt i netop dette rum. Dengang jeg legede i det grønne badekar med gule skumænder og puttede sæbeskum i mine dengang korte lokker, så de kunne stå lodret i luften.

Jeg behøver heller ikke at tage stilling til, om det er sandt, om det virkelig så sådan ud, for det er objektivt, modsat mine erindringer, som formes af tidens løb og af mine subjektive tanker. Hver gang vi tænker tilbage på et minde, ændrer det sig lidt. Kender du også til tvivlen om forskellen på virkelige minder og drømme? Hvornår går grænsen egentlig mellem opdigtning af et eventyr og forståelsen af ens fjerne minder? Jeg har altid været betaget af sådanne spørgsmål, og generelt om hukommelsen, og jeg har fundet ud af, at der er viljestyrede erindringer og spontane, hvor de spontane ofte viser sig som mere virkelighedstro og lettere tilgængelige, fordi de opstår ud af det blå, som følge af en sansning, der har et bånd til den erindring, altså en association. Jeg har selv oplevet, hvordan en sang, jeg hørte første gang på en bestemt ferie til Italien, nu altid minder mig om at spille bordtennis med min far i varmen. Dog tror jeg ikke, der er en tydelig grænse mellem digtning og realitet, når det kommer til erindringer, fordi deres troværdighed er afhængig af flere

faktorer, såsom personens hukommelse, sindstilstand og tidspunktet for erindringen. Alt, man erindrer, er derudover set fra ens eget perspektiv, så det kan da aldrig være forkert og usandt, hvis det var sådan man så det? Men på den anden side kan det heller aldrig være helt objektivt og sandfærdigt? Så er det vel en definitionssag, om man ser verden fra en objektiv eller subjektiv synsvinkel?

Også i Turrells værk reflekterer han over erindringernes spontanitet og uklarhed, især i vores første år. *"Før da var alt drøm, ordløs drøm til trods for de mange ord: Alt var ét bundløst forvirrende kaos..."* (s. 1, ll. 59-60). Han beskriver, hvordan alt før følte som en drøm, en ordløs tilstand midt i en labyrint af ord. Det er både betryggende og skræmmende, at når vi dykker ned i erindringerne, føles det som at rejse gennem en portal til en fjern, kaotisk virkelighed. Personligt synes jeg stadig, at selv erindringer fra min 7-10-årige alder bærer en mystik og usammenhængenhed. Det er, som om min hjerne spiller skak med mig, og begrænser mit syn til kun én vinkel på spillepladen, hvilket får mig til at overse sammenhængen, der viser, at der er tre trin til skakmat. Er det derfor tingene og oplevelserne plejer at føles bedre, når man ser tilbage på dem, end da man var i situationen? Er det hjernen, der klæder os med rosenrøde briller og giver os et bestemt, idealiseret og romantiseret syn på minderne og derved ændres vores syn på fortiden? Hvordan kan vi så vide, hvordan tingene virkelig var, når vores hjerne kun vil vise os den ene synsvinkel?

Selvom det ikke er muligt at gendanne fortiden helt præcist, kan vi give vores hukommelse et lille skub ved at omgive os med objektive ting, der minder os om den. For eksempel kan vi besøge steder, der ligner dem, vi var i dengang. Det er som at træde tilbage i tiden, og jeg får straks minder væltende ind over mig, når jeg f.eks. træder ind på vores gammeldags badeværelse med de smukke grønne blomster, der pryder klinkerne. Rummet fungerer som en *tidsmaskine*, hvor hver detalje beretter om en af mine historier og opvækker dybe erindringer i mig.

Så vores hukommelse synes at være marmorert af en sammenblanding af objektivitet og subjektivitet. Kan vi derfor sammenligne vores erindringer med autofiktion? Det virker næsten som en naturlig forlængelse, især når vi overvejer, hvordan selvbiografier og litteratur baseret på erindringer ofte kategoriseres som autofiktion. Måske er vi allerede klar over den subjektive karakter af vores erindringer? I værker som Christina Hesselholdts "Hovedstolen" ser vi erindringerne igennem et barns linse, hvilket resulterer i, at vi som læser bliver i tvivl om, hvad der er fakta, og hvad der er fantasifuldt konstrueret. Denne tvetydighed trækker paralleller til vores egne

erindringer, hvor det kan være udfordrende at adskille det autentiske i vores minder fra det opfundne og opdigtede.

Alt i alt udgør erindringer en kompleks og essentiel del af vores menneskelige erfaring. På både et objektivt og subjektivt niveau former de vores selvforståelse og identitet. Uden minder ville vores identitet være ufuldstændig, ja faktisk, endda ugenkendelig. Vores forbindelse til vores omgivelser og vores kære ville ligeledes gå tabt. Den tragiske virkelighed for dem, som lider af Alzheimers, understreger vigtigheden af vores hukommelse i opretholdelsen af vores selvopfattelse. Uden erindringer ville vi heller ikke kunne tillægge genstande historie og betydning. Personligt anerkender jeg erindringers uvurderlige betydning så dybt, at skulle jeg lide af en sådan sygdom i fremtiden, ville jeg foretrække at lade mine kødelige form svinde hen. Hellere det, end at min sjæl og mit *jeg* forsvinder og efterlader intet andet end et mørkt tomrum.